

เทศน์อบรมพระและฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

ทางเดินของใจเป็นวิญญาน

ก่อนจ้งหัน

พระที่มาศึกษาให้ตั้งใจศึกษาจริง ๆ นะ อย่ามาเพ่น ๆ ฟ่าน ๆ สุ่มสี่สุ่มห้า ไม่ได้ถือ
ว่าเป็นวัดเรา เป็นข้อวัตรปฏิบัติของเรา ไปไหนเราก็ไม่มีเนื้อหนังติดตัว ไปดูวัดนั้นวัดนี้
ไม่ดูเจ้าของ ศาสดาอยู่ที่พระนะ พระมีธรรมมีวินัยนั้นแลไปที่ไหนมีศาสดาติดเนื้อติดตัวไป
ถ้าไม่มีธรรมวินัยแล้วจะเอาเทวดามาเป็นพระ ก็เทวดาเทวดานั้นแหละ ศาสดาอยู่ที่ไหน
ท่านแสดงไว้แล้วว่า พระธรรมและพระวินัยนั้นแลจะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย เมื่อเรา
ตายไปแล้ว นี่ละใครมีธรรมมีวินัยกับหัวใจกับตัวแล้ว พระองค์นั้นไปไหนมีศาสดาติดตัว
ตลอด ๆ นะ พวกเรามันมีศาสดาหรือมีเทวดาติดตัว ดูเจ้าของนะ ไปที่ไหนดูข้างนอกแล้ว
ให้มาดูข้างในเทียบเคียงกัน ทางนั้นผิดทางนี้ถูกยังงี้บ้าง ดูไปให้รอบด้าน นี่เรียกว่าผู้มา
ศึกษา

เรื่องศาสดาที่ทรงสอนไว้แล้วว่า สวากขาตธรรม ไม่มีต้นมีปลาย ไม่ว่าตีว่าชั่ว มี
เสมอต้นเสมอปลายเหมือนกันหมด ใครเสาะแสวงหาชั่วได้ชั่วได้ทุกซัดติดมากับความชั่ว ผู้
เสาะแสวงหาความดีได้ของดีของดี ได้ความสุขติดตัวมาเช่นเดียวกัน ให้พากันจำเอาไว้
เวลานี้ก็เลสกำลังบ้างอรรถธรรมทั้งหลาย จะไม่ให้มีเหลืออยู่ในแดนไทยเราซึ่งเป็นลูก
ชาวพุทธเลย ไปที่ไหนมีแต่กิเลสลบบ้างเหยียบย่ำทำลายศาสนา ใครสร้างความดีความดี
ขึ้นมา ความเลวร้ายมันจะตามเข้ามา ติดตามเข้ามา เหยียบย่ำเข้ามา ผลสุดท้ายตัวของเรา
เองเหยียบย่ำตัวของเราด้วยความชั่วทั้งหลาย เอาให้ความดีธรรมวินัยไม่มีติดเนื้อติดตัว ไป
ที่ไหนก็มีแต่เทวดาเต็มหัวใจเต็มพระเต็มเณร ดูไม่ได้นะ ขอให้ท่านทั้งหลายพิจารณาให้ดี
ทุกอย่าง ๆ

ศาสดาทรงรอบคอบสุดยอดแล้วในโลกนี้ จะหาใครเสมอเหมือนพระพุทเจ้า ซึ่ง
เป็นผู้รอบคอบทั้งโลกนอกโลกในตลอดทั่วถึงไม่ได้เลย เราเิ่งให้ศึกษา อย่าเก่งกว่าศาสดา
นะ ใครเก่งกว่าศาสดานั้นละเวลาตกรกหมกใหม่ไม่มีใครเกินในโลกนี้ คือคนเก่งอย่างนั้น
แหละ ให้พากันระมัดระวัง ทุกอย่างให้ดูตัวของเรา ใครผิดใครพลาดอย่าด่วนไปตำหนิติ
โทษเขา โดยไม่ได้ดูความคิดที่มันเคลื่อนไหวออกไปยกโทษเขามันคือความคิดเช่นไร ถ้า
ความคิดถูก เขาผิดเราอย่าผิด ถือมาเป็นคดีอันหนึ่ง เราอย่าผิดอย่างนั้น เมื่อเขาถูกเราผิด

มาปฏิบัติเป็นความถูกต้องดีงาม นี่เรียกว่าความคิดความปรุงที่เป็นอรรถเป็นธรรม มี ศาสดาประจำความคิดความปรุง ถ้าความคิดความปรุงผิดพลาดไปในทางไม่ดีไม่งาม ใคร จะเลวขนาดไหน ตัวผู้ไปยกโทษเขานี้เร็วกว่าเขา ให้จำตรงนี้ให้ดีนะ

วันนี้พูดย่อ ๆ ไม่ค่อยมีโอกาสสอบรมพระเถร วันไหนก็ยุ่งนั่นยุ่งนี่ เกี่ยวกับชาติบ้าน เมืองนั้นแหละซึ่งเป็นส่วนรวม ไม่หมุนออกไปอย่างนั้นก็ไม่ได้ มันก็จะจมทั้งชาติทั้งศาสนา ไปด้วยกันนี่แหละ เราจึงต้องดูตัวของเราให้ดี ให้ฟื้นฟูในจิตใจของเรา มีศาสดาติดแนบไป เสมอ สติกับปัญญาใช้ตลอด สตินี้แนบแน่นติดตัวตลอด ปัญญานำออกใช้เป็นระยะ ๆ ไป ให้ติดอยู่กับตัวด้วยกันนะ นี่เรียกว่าเป็นผู้มาประกอบความ پاکความเพียร อย่ามีแต่ผ้า เหลืองห่อหัวโล้นหุ้มหัวโล้นไว้นะ หัวโล้นนี้แม้แต่หมาเราไปโกนมัน มันก็เป็นหมาหัวโล้น ได้ อย่าย่ำแต่พระหัวโล้นที่ไม่มีธรรมมีวินัยติดตัวนี้เลย จำให้ดีขึ้น

นี่ละการพูดอรรถพูดธรรม ท่านทั้งหลายฟังให้ถึงใจ พระพุทธเจ้าสอนโลกสอนด้วยความถึงใจถึงอรรถถึงธรรม เราผู้ฟังผู้ปฏิบัติให้ถึงใจถึงอรรถถึงธรรมเหมือนกัน เราจะมี ความร่มเย็นเป็นสุขตลอดไป เอาละวันนี้พูดธรรมะสอนพระเรา แล้วข้อวัตรปฏิบัติในวัดนี้ ให้ถือว่าเป็นวัดของเราทุกคน ๆ ข้อวัตรปฏิบัติบกพร่องตรงไหนแสดงว่าเรากพร่องใน วัดนี้ ไม่ดีเลย ให้ดูข้อวัตรปฏิบัติ เช่น ปิดกวาดเช็ดถูตรงไหน อย่าย่ำว่าคนนั้นทำคนนี้ทำ ให้ดูตัวเองว่าทำหรือยัง ถ้าไม่ทำก็บกพร่องตัวของเราเอง คำอันใด ๆ ถ้าครูบาอาจารย์แนะนำสั่งสอนจุดไหน ๆ ให้ยึดมาไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ นี่เป็นครูเป็นอาจารย์ติดตัวอีก เช่นเดียวกับเป็นศาสดาติดตัวของเราด้วยหลักธรรมหลักวินัยมั่นคง เอาละที่นี้จะให้พร

หลังจ้งหัน

เมื่อวานขึ้นนี้ไปฉันทที่ร้อยเอ็ด พอสว่างแล้วออกเลย ไปถึงโน้นร่วมแปดโมงพอดี แบ่งทางโน้นแบ่งทางนี้ไม่ทราบจะแบ่งทางไหนนะ ไปดูข้าวตามไร่ตามนาดีหมดแหละ ถึง จะลดกว่าทางนี้เพราะฝนมาล่ำมาสายก็ยังมีอยู่ ที่แรกเราตกใจเหมือนกันตอนไปที่แรก ทาง นี้เริ่มดำไร่ดำนากัน ทางโน้นยังไม่มีน้ำเลยมันยังงั้น เรากลับไปเที่ยวนี้ข้าวตามท้องนา เหลืองอร่าม เขากำลังจะเริ่มเกี่ยว ก็รอจ้งหะคือรอฝน คือถ้าจะเกี่ยวข้าวตอนฝนตกข้าว เสีย เพราะฉะนั้นเขาจึงรอ พอเป็นจ้งหะแน่ใจแล้วว่าฝนผ่านไปแล้วนี้เขาก็เริ่ม ที่นี้เอา ใหญ่ละนะ เกี่ยวข้าวนี้บุกกันใหญ่เลยเทียว จวนสิ้นเดือนจะเริ่มเสร็จ ๆ พอสิ้นเดือนพฤศจิกายน ข้าวก็เริ่มเสร็จกันเป็นส่วนมาก ๕๐ กว่าเปอร์เซ็นต์สำหรับทางภาคอีสาน พอต้นเดือน ธันวาคมก็เรียบร้อยหมดเลย แต่ทางภาคกลางเอาแน่ไม่ได้ มันมีทั้งนาแล้งนาฝนมีอยู่ทั่วไป นา

ปริง พอน้ำไหลมาที่ไหนพอทำได้เขาทำ ทางโน้นจึงเอาแน่ไม่ได้ ส่วนทางนี้ไม่มีพวกน้ำพวก ทำที่จะทำนาปริงนาอะไรอย่างนี้ไม่มี จึงต้องรีบเร่งตอนที่ฟ้ามีฝนตกตามฤดูกาล เวลา เสร็จจึงต้องเป็นระยะเดียวกัน

วันที่ ๙ นี้ก็จะไปโนนสะอาด วันที่ ๑๐ ไปหนองผือ วันที่ ๑๑ กลับมา วันที่ ๑๖ ไป บ้านแพง ไปทอดกฐินให้สองวัด สงสารเราก็ก็นไปทอดให้ วัดภูเขาค้ำยา ที่ท่านบุญมีเราเคยไป อยู่ เดียวนี้มีพระท่านไปอยู่แทน เราทอดวัดข้างล่างนี้ทอดวันนั้นด้วย วันนั้นไปสั่งเสี้อะไร ๆ พอดีระลึกได้ทีว่ามีอีกวัดหนึ่งข้าง ๆ ทางเข้ามาวัดบ้านแพงนี้ ถ้ามถึงชื่อของวัด แล้วพระ มีจำนวนมากน้อย ว่าพระมีมาก มีผู้จะมาทอดกฐินแล้ว คือถ้าไม่มีเราก็ก็นทอดให้ทั้งสามวัด เลย พร้อมกันเลย ถ้ามีแล้วก็เรียกว่าหมดปัญหา ตกงกก็ไปทอดให้สองวัด วัดบ้านแพงกับ วัดภูเขาค้ำยา วัดบ้านแพงตั้งเดิมพ่อแม่ครูจารย์มั่นมาอยู่ที่นั่น ตรงนั้นเป็นกลางดงใหญ่ นะ รอบ ๆ ข้างวัดมีแต่ดงทั้งนั้นแต่ก่อนรอบ จนกระทั่งถึงตลาด ดงตลอดไปเลย ท่านอยู่กลางดง ที่ นี้เวลาท่านจากนั้นไปเขาก็เลยสร้างที่นั่นเป็นวัด จากนั้นต่อมาก็อย่างว่า ที่ไหนก็มีแต่บ้าน ล้อมรอบ ๆ ไปเลย อันนี้ก็เหมือนกัน เวลานั้นวัดบ้านแพงก็อยู่กลางบ้านเสี๊ยกกลางทุ่งนาด้วย บ้านติดเข้ามาเลย ทางนี้ก็เป็นที่นา

เราก็ก็นติดตามรอยมือท่าน บุษาคุณท่าน จึงไปทอดกฐินให้เสมอ ส่วนวัดโน้นเป็นท่าน บุญมี เราส่งท่านบุญมีไปถ้าหีบ จากนั้นก็ไปอยู่บ้านแพง เห็นว่าภูเขาค้ำยา พอท่านบุญมีมาอยู่ ทางนาคุณแล้วก็มีท่านอะไร สืบทอดกันไปด้วยการปฏิบัติดีด้วย เราจึงติดตามส่งเสริม ไป ทอดกฐินให้พร้อมกัน คือทอดนี้เราก็ก็นถือว่าเราเป็นพระผู้ใหญ่ เหล่านี้เป็นลูกศิษย์ทั้งนั้น เรา ไปในฐานะอาจารย์ ไปก็ไปวางจุดเดียว สั่งข้างบนให้ลงมารับไทยทานทั้งหมดนี้ขึ้นข้างบน เลย ไปทำพิธีกันข้างบน เราก็ก็นอยู่ข้างล่าง พอเสร็จแล้วเราก็ก็นกลับไม่ขึ้น ลำบาก พระเหล่านี้ก็ มีแต่ลูกศิษย์ลูกหา ลูกศิษย์กับอาจารย์พูดสั่งเสี้อะไร ๆ กันไม่ได้มีอย่างเธอ ก็ท่านไม่มี อะไร ท่านมีความเคารพเต็มที่อยู่แล้ว นี้ก็ให้ท่านลงมา ตอนเข้ามาฉันจึงหันร่วมกันที่วัด บ้านแพง เสร็จแล้วถวายกฐินให้ท่านขึ้นเลย

ตามธรรมดาสิ่งของเราจะแบ่งครึ่ง ๆ แต่ปีนี้เราไม่แบ่ง คือข้าวถ้าจะให้ก็เพียงเล็กน้อย เพราะไม่จำเป็นอะไรนักข้างบน แต่วัดนี้กับทางประชาชนทั้งฝั่งนั้นฝั่งนี้จำเป็นด้วยกัน เราจึงเอาข้าวไปลงตรงนั้นตมเลยแล้วให้เขาแจกกันเอง ทางโน้นเสี๊ยกสมหมายมารับ พอ ทราบว่าเราจะเอาข้าวไปทำบุญ ทางโน้นมาหาก็ก็นเลยมาถามเรา ก็บอกโดยตรง เลยขอรับไป เลย พันธุ์ ๆ ละ ๑๒ กิโล พอไหม โอ๊ย ถ้าธรรมดาหลวงตาเอาไปไม่มากขนาดนั้น เรียกว่ามากแล้ว ถ้างั้นเอาแค่นี้ละนะว่างั้นเลย เรียกว่าเอาพันธุ์ ๆ ละ ๑๒ กิโลไป นัดกันแล้ว

ที่ไปวานขึ้นก็สั่งเสียอันนี้ให้แน่นเข้าไปอีกว่า จะไปวันไหนแน่ให้ทราบชัดเรอบอก คือพวก เขาไปขายข้าวที่โรงสีนั้น จะให้เขาเอามา พวกขายข้าวเขาไปจากทางนี้ ขายแล้วกลับมาก็ให้ เอาข้าวมา วันที่ ๑๔ เขาบอกอย่างนั้นเขาจะเอามา เราไปวันที่ ๑๖ พอเขาเอามาเรียบร้อย แล้วจะสั่งเสียให้ใครเป็นคนจัดคนทำแทนเรา เราก็อ้างไว้เรียบร้อยแล้วเขาจัดได้เลย เราไม่ เข้าไปเกี่ยว ถ้ามอบความเป็นใหญ่ให้ผู้ใดเป็นอย่างนั้นละ ไม่ก้าวก่ายนะ ถ้ามอบให้ผู้ใด แล้วไม่เข้าไปยุ่ง

ก็มีเฉพาะกำแพงนี้ เหตุที่มีก็มีเหตุผล คือเรามอบให้ท่านปัญญาแล้วทำทั้งแปลนทั้ง กำแพงเรียบร้อยหมด เราไม่เข้าไปยุ่งเลย ที่นี้เวลาทำกำแพงไปตาม เขาเรียกห้วยหมาก แข่งสะพานหน้าวัดไปนี่ นาเขาอยู่ตรงนั้นท่านปัญญาไม่รู้ นี่เหตุที่เราจะเข้าไปก้าวก่ายกัน นาเขาอยู่ตรงนั้น จะให้เขามาในนาก็ได้แต่เขาจะไม่สะดวกใจเลย ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของ เขาเอง เขามาเมื่อไรเราก็เปิดโล่งให้ แต่เขาก็จะไม่สนิทใจ เราไปเห็นเข้าแล้วรู้ว่ามันติดกับ คลอง โข่ ไม่ได้ ไปดูนา ออกมานี้ออกไม่ได้ทำใจ ทางเราเปิดโล่งก็จริงแต่เขาไม่มีกรรมสิทธิ์ เขาก็ไม่โล่งใจ เพราะฉะนั้นเราถึงไปสั่งให้เขาไถออกหมดเลยต้นเสา ๆ ไถล้มไปเลยถึงขั้น เลย นี่ไปก้าวก่าย

เหตุผลก็เล่าให้ท่านปัญญาฟัง ท่านก็ยอมรับ เพราะท่านไม่ทราบว่าเขาเป็นยังไง เราทราบใช้ไหมละ นี้ละถึงได้ก้าวก่ายกัน จากนั้นมานี้ เวลานั้นต้นเสาไถออกหมดแล้ว ต่อไป เขาก็จะทำตามแนวที่เราได้สั่งไว้แล้ว คือเข้าไปข้างในให้เป็นถนนออกนาเขาเลยทีเดียว เข้า มานี้ก็ไปนี้ออกไปสะพานเลย ส่วนรั้วทางนี้เราก็จะกั้นประตู ให้เขาเข้าทางนี้ออกทางนั้นไป เลย เราคิดไว้เรียบร้อยแล้ว ประตูนี้จะให้อยู่ทางด้านใน ทางเข้ามานี้เขาออกไปนั้น เข้ามานี้ ไปนี่เลย นี้ละที่ว่าก้าวก่าย ถ้าธรรมดาเราสั่งอะไรแล้ว มอบภาระให้ใครแล้วไม่ก้าวก่ายละ ไม่ไปยุ่งเลย

วันไหน ๆ ก็พูดตั้งแต่เรื่องช่วยชาติบ้านเมือง ตัวของเราผู้ที่จะอุ้มชาติบ้านเมืองนี้ ศีลธรรมไม่มีในใจมันเหละแหละได้นะ จึงต้องมีศีลธรรม สอนทั้งด้านวัตถุ สอนทั้งด้าน ศีลธรรมเข้าสู่ใจ ศีลธรรมเข้าสู่ใจนี้ เป็นกำลังอันหนาแน่นทีเดียวก่อนที่จะหนุนทุกสิ่งทุกอย่าง ให้เป็นไปเพื่อความราบรื่นดีงามและแน่นอนหนามั่นคง ขึ้นอยู่ที่จิตใจนะ จิตใจเป็นสำคัญมาก ทีเดียวก่อน เพราะฉะนั้นไปที่ไหนเราจึงไม่พันทึจะสอนทางด้านศีลธรรมเข้าแทรก ๆ เสมอ วัตถุนี้เป็นอันหนึ่ง หลักใหญ่อยู่ที่จิตใจ เช่นบ้านเมืองของเรา ถ้าจิตใจไม่มีศีลมีธรรม โกรโโกโส ทำลายชาติให้จมได้ไม่สงสัย ถ้าต่างคนต่างรักสงวนชาติของตนด้วยความ เป็น ธรรมว่าเรามีสิทธิ์ในชาติไทยของเรา มีสิทธิ์ทั้งการรักษาดูแลบำรุงทุกอย่าง ป้องกันทุกอย่าง

นี่เรียกว่าสิทธิ์ของผู้จะเป็นเจ้าของของสมบัติ ต้องเป็นอย่างนั้น อันนี้ก็ต้องสอนทางด้านจิตใจเข้าไป

สิทธิ์ยังไง มีความรักชาติเหมือนเรารักอวัยวะของเรา รักครอบครัวของเรา รักเป็นขั้นเป็นตอน ๆ ไป สงวนบำรุงรักษาเป็นขั้นเป็นตอนไปอย่างนี้ อันนี้เรารักษาชาติไทยของเราซึ่งเป็นส่วนรวมของคนทั้งประเทศ เราจึงต้องมีน้ำใจรักษาชาติของตนด้วยความรักชาติเป็นสำคัญ จากนั้นก็ให้ต่างคนต่างเสียสละเพื่อชาติของเรา เสียสละนี้เข้าสู่ชาติของเราอันใหญ่หลวง ทำความร่มเย็นให้แก่คนทั้งประเทศ ไม่ได้เหมือนกับที่อยู่ในกระเปาะของเรา สิ่งนี้อยู่ที่ไหนก็มีแต่ใช้ในครอบครัวของตัวเอง เฉพาะตัวเอง ๆ มันก็ไม่กว้างขวาง หาความอบอุ่นไม่ค่อยได้ ถ้าเป็นหลักใหญ่ตั้งที่พาพี่น้องทั้งหลายทำอยู่เวลานี้ นี่เป็นหลักใหญ่ ให้ความร่มเย็นแน่นอนหนามันคงของคนทั้งประเทศ เป็นเครื่องประกันประเทศของตนได้ด้วย นั่นเรื่องใหญ่ เราจึงได้พาพี่น้องทั้งหลายตะเกียกตะกาย

จึงต้องให้มีศีลธรรม ให้รักจริง ๆ รักชาติ อย่าสักแต่ว่ารักแล้วทำลายชาติด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้นเขาเรียกมหาภัยต่อชาติใช้ไม่ได้ นั่นไม่ใช่ศีลธรรม นั่นคือมหาภัยต่อชาติของเรา พวกักรักษาจิตใจของเราให้ดี เวลาค่าคืนยืนเดินนั่งนอนไปไหนอย่าลืมคำว่าพุทโธนี่คือองค์ศีลที่อยู่ภายในนั้นนะ เพราะพระพุทธเจ้าสติปัญญารอบอยู่ในนั้นหมด ไปที่ไหนคนเราถ้าระลึกพุทโธ หรือธัมโม หรือสังโฆได้อย่างนี้ มันจะระลึกถึงเรื่องหิริโอตตปปะ การทำความชั่วช้าลามกจะไม่หนักมือ ผู้เคยหนักมือก็จะลด ผู้ที่เบามืออยู่แล้วพอหยุด ๆ ได้เลยนี่ละอำนาจแห่งธรรมสะกดจิตใจเข้าตรงไหน ใจจะมีหิริโอตตปปะ มีเหตุมีผลขึ้นมาไม่ทำ อันนี้เราก็เหมือนกัน อยู่บ้านอยู่เรือนก็ให้ระลึก

เราอย่าหวังพึ่งอะไรจนเกินไปนะสิ่งเหล่านี้ เคยพูดแล้ว สิ่งเหล่านี้เราอาศัยเวลามีชีวิตอยู่เท่านั้นเอง ตึกกรมบ้านช่อง ถนนหนทาง สมบัติเงินทองข้าวของ เพื่อนฝูง ผลที่สุดแม้ในครัวเรือนเดียวกันก็ยังจะต้องแตกต้องแยกกันด้วยความล้มความตายนั้นแหละ เป็นสิ่งที่ใหญ่โตมาก ใครหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจึงแยกส่วนแบ่งส่วนให้ดี เวลาเราอยู่ในโลกนี้ต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้ ต้องชวนชวาย นี่เป็นพักหนึ่ง ที่นี้จิตใจเรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเจ้าของอยู่ได้คิดหรือยัง ถ้าไม่ได้คิดให้คิดเพราะจิตใจได้รับความทุกข์ความลำบากลำบากที่ปลดเปลื้องไม่ได้ นอกจากธรรมเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงต้องเสาะแสวงหาธรรมเข้าสู่ใจ

ทางเดินของใจนี้เป็นวิภูวน ไม่เหมือนชีวิตของเรา ชีวิตของเราเกิดมาเรียกว่าก้าวเดินแล้ว ไปถึงวันตายก็เรียกว่าสุดทางเดินในชาตินี้ แต่จิตนี้ไม่มีคำว่าสุดในชาตินี้ พอเกิด

ขึ้นมาเข้าพนักนี้แล้วตายแล้วก็ออกจากนี้ไป ก้าวเดินตลอดในวงวัฏจักร โดยมีกิเลสเป็นเครื่องปิดกั้นไม่ให้ออกนอกจากวัฏจักรนี้ได้ เป็นมาอย่างนี้ทั้งสัตว์ทั้งบุคคล มีหัวหน้าทั้งหมด เพราะกิเลสนี้มีได้ทั้งนั้น นี่ละพาให้สัตว์ทั้งหลายเกิดตาย ๆ และดลบันดาลอยู่ภายในจิต ส่วนมากเป็นส่วนชั่วมักจะผลักจะดันให้เราทำความชั่วช้าลามก โดยถือว่าเป็นความอยากความทะเยอทะยานตามความหลงของกิเลส ให้อยากให้ทะเยอทะยาน แล้วก็ดันไปตามมัน ไม่มีธรรมเป็นเครื่องยับยั้งนี้เสียคน ตรงนี้เสียคน

ตายไปแล้วมันไม่อยู่เฉย ๆ กรรมที่ทาลงไปแล้วนี้ไม่ได้อยู่กับอะไรนะ มันอยู่กับจิต กรรมดีก็ดี กรรมชั่วก็ดี เข้าอยู่กับจิตอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีที่อยู่ที่พักอาศัย คือวิบากกรรมที่มันติดตามผู้ทำไปทั้งฝ่ายดีฝ่ายชั่ว เพราะฉะนั้นพากันระมัดระวังให้มากนะ การเรียกร้องความช่วยเหลือก็คือใจ ได้รับความทุกข์ความลำบากตลอดมาเรื่องของใจนะ ให้มีธรรมเป็นเครื่องยับยั้ง มีธรรมเป็นเครื่องอบอุ่น เป็นเครื่องพักหลับพักผ่อนพักอยู่อะไรก็มีความสบายบ้างถ้ามีธรรม นี่คือที่ยึดของใจ เครื่องหล่อเลี้ยงของใจ ใจจะไม่เดือดร้อนมากมายนัก ถ้ามีธรรมภายในใจ ถ้าไม่มี ใครจะมีสมบัติเงินทองข้าวของมากน้อยก็ไปเกาะบีบ ดีใจสักครู่หนึ่ง พอแยบออกจากนั้นหาที่พึ่งไม่ได้ก็ว่าเหว นี่ร้อนมาก แต่จิตใจมีธรรมนี้มองไปนั้นก็รู้ว่าอันนั้นเสีย เป็นสิ่งอาศัยชั่วคราวเสีย มองเข้ามาข้างในเป็นสิ่งที่ยึดอาศัยเป็นจริงถาวรเป็นบุญเป็นกุศลไปเสียก็อบอุ่น แล้วทำบุญทำกุศลศีลทานเข้าสู่ใจตลอดไป คนนี้ไม่เสียทำ

เศรษฐีตายก็ไปชั้นสูงกว่าชั้นเศรษฐีมนุษย์นี้อีก ถ้าไม่มีธรรมแล้วลงจมยิ่งกว่าคนทั้งหลายเสียอีก เพราะคนเราเมื่อมั่งมีศรีสุข มียศถาบรรดาศักดิ์สูงแล้ว มักจะเย่อหยิ่งจองหอง ไม่รู้ตัวนะ มันเป็นอยู่ภายในใจนั้นละ เพราะกิเลสมันชอบยอ มีใครมาขอว่าเป็นอย่างนั้นมืออย่างนี้ มียศถาบรรดาศักดิ์แล้วเป็นบ้าย่อขึ้นมา ยอสมบัติเงินทองข้าวของ ยอยศถาบรรดาศักดิ์ ในตัวเลยมีแต่ความยอ ความยอมั่นหลอกคนให้ลืมนั่นลืมนั้น ทำชั่วก็ได้ที่นั่น นั่น ว่าเรามีอำนาจบาตรหลวงแล้วทำชั่วก็ได้ ตายแล้วจมเลย ตรงนี้สำคัญมาก คนเรามากลิมตัว เพราะฉะนั้นจึงอย่าพากันลืมนั่นละ

ธรรมนี้เราได้ค้นปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถของเราแล้ว เราหายสงสัยทุกอย่างในธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่มีแง่ใดเลยที่ผิดไป ตรงกันกับคำว่าสวากขาตธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้ว สุวาสุขาโต ภควตา ธมฺโม นั้นแหละ แปลแล้วว่า พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้วหรือชอบแล้ว นี่สวากขาตธรรมตรัสไว้เพียงเท่านี้พอแล้ว ตรัสไว้ชอบแล้ว ไม่มีคลาดมีเคลื่อน ว่าตรงไหน ๆ เป็นสิ่งที่ทรงรู้ทรงเห็นทุกอย่างแล้วจึงนำมาสั่งสอนสัตว์ เอาภาคปฏิบัติจับกันซิ นี่ละมันจึงชัดเจนมาก ยอมหมอบราบ ไม่ต้องเห็นองค์ศาสดาที่เป็น

พระสรีระละ เห็นความจริงคือธรรมทั้งหลายนั้นยอมรับทันที นี่ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถมา

ที่แรกมันก็มีติดำก่ำตา ครั้นต่อมาค่อยบุกค่อยเบิกด้วยอรรธด้วยธรรมเข้าไป อรรธธรรมเป็นเครื่องบุกเบิกเข้าไปเรื่อย ๆ มันก็ค่อยปรากฏยับเยิบ ๆ เป็นแสงสว่างแพรวพราวออกมา ๆ ที่นี้เวลาออกมามากน้อย สิ่งให้เห็นให้รู้จากใจนี้มันมีอยู่ตั้งเดิมนี่นะ พอจิตส่องออกไปตรงไหนรู้ไปตรงไหนมันก็เห็นมันก็รู้ รู้แล้วเจ้าของค่านไม่ได้ด้วย เมื่อเจ้าของค่านไม่ได้ ย้อนไปพิจารณาพระพุทธเจ้า ทรงแสดงไว้แล้ว ๆ แล้วเราจะค่านพระพุทธเจ้าตรงไหนเมื่อเราค่านตัวของเราไม่ได้จากความเห็นของเรา นี่ละสำคัญตรงนี้

นี่ละปฏิบัติไปตั้งแต่กิเลสที่หนาแน่นมันมีโทษยังง้างบ้าง พระพุทธเจ้าสอนศาสนา สอนให้ชำระกิเลส ไม่ได้สอนให้ชำระสิ่งอื่นใดทั้งหมดในโลกนี้ สอนให้ชำระกิเลสซึ่งเป็นมหากษัยอยู่ในใจของสัตว์ทั้งนั้น ความโลภก็เป็นมหากษัย ความโกรธเป็นมหากษัย ความรัก ความกำหนดยินดีในกามกิเลสก็เป็นมหากษัย นี่ท่านเรียกมหากษัย ๓ กษัตริย์ใหญ่ทีเดียว แล้วมีโมหะเป็นกษัตริย์ที่ใหญ่หลวงครอบไว้หมดเลย สัตว์โลกทั้งหลายก็หมุนตามอันนี้แหละ อันนี้ดึงไปให้อยากได้อะไร โลภอะไร มันก็หมุนไป อะไรไม่พอใจก็ฆ่ากันแหลกเหลว เป็นถ้ำเป็นถ่านไป ถ้าไปทางกามกิเลส แม้แต่สัตว์มันก็มี ถ้าไม่มีธรรมแล้วคนเราเร็วกว่าสัตว์ไปอีกนะ มันฉลาด นี่มันมีเหมือนกัน นี่ละตัวมหากษัย

พระพุทธเจ้าสอนลงจุดนี้ก่อนนะไม่สอนที่ไหน สอนศาสนา ให้รู้จักยับยั้งสิ่งเหล่านี้ ๆ แล้วเปิดทางเดินในทางที่ชอบที่ดีให้ ให้ดำเนินทางที่ดี จิตก็ค่อยก้าวไปทางดี สิ่งใดที่เป็นภัยมากระงับลง ความโลภอย่าให้มาก ท่านไม่ได้สอนให้เราละความโลภให้ขาดหมดโดยสิ้นเชิงทุกคนนะ ท่านจะสอนไว้เป็นพักเป็นตอน ถ้าผู้ออกปฏิบัติบวชเป็นพระแล้ว เรียกว่าตัดขาดสะบั้นไปเลย เป็นคนละโลกไปเลยกับโลก อะไรไม่ใช้วิสัยปิดออกหมด ๆ เป็นวิสัยอย่างยิ่งคือธรรมกับใจ ชำระซักฟอกจิตใจเป็นลำดับลำดับ ซักฟอกจิตใจคือความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา ตัวใหญ่มันอยู่ตรงนี้ มันติดมันตันอยู่ที่หัวใจ ดูที่หัวใจ ความโลภ มันเป็นกิ่งเป็นก้านออกไป ดันออกไป ความโกรธ ราคะตัณหา มันกิ่งก้านออกไป ตัวไหน ดันมันดูตัวนี้แก้ตัวนี้ ๆ

นั่นละนักภาวนาท่าน ท่านจึงแก้ที่ใจภาวนาที่ใจ เพราะจิตใจนี้เป็นตัวรับเหตุการณ์ทั้งหมด ทั้งดีทั้งชั่วอยู่กับใจทั้งนั้น ท่านจึงสอนให้ดูจิตใจ ให้ดูนี้ระงับนี้ สติมีตั้งให้ดี อย่าให้จิตมันออกเพ่นพ่านจนเกินเหตุเกินผล ให้คอยยับยั้งซึ่งตัวอยู่ด้วยความพินิจพิจารณาทางด้านปัญญาอยู่เสมอ นี่ท่านแก้ตัวนี้ ๓ กษัตริย์ใหญ่นี้ ให้แก้ตัวนี้ นี่หมายถึงพระ แก้ให้

ขาดไปหมดเลยไม่ให้เหลือ แล้วก็ขาดได้จริง ๆ ตามพระพุทธเจ้าสอน เวลามันหนาความ ทุกข์นี้แสนสาหัสนะ กิเลส ๓ ตัวนี้ตัวใดขึ้นเป็นไฟเหมือนกันหมด ไม่ได้เลือกว่าตัวนั้นอ่อน ตัวนี้แข็ง มันเป็นไฟด้วยกัน แม้แต่ดอกไฟกระเด็นมาถูกเรายังปิดปั๊บ ๆ มันร้อนมากไหม นี้กิเลสก็เป็นแบบเดียวกันนั่นแหละ ตกมาหาเราไม่ปิดไม่ได้ ต้องปิด ๆ ปิดด้วยธรรม ๆ

พยายามแก้หลายครั้งหลายหน ทีนี้ทางการดำเนินของเราที่ค่อยราบรื่น ทางนั้นก็ ค่อยจางไป ๆ ชำระไป เราอยู่เป็นฆราวาสก็ขอให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี อย่าดีดอย่า ดิ้นจนเกินไป ไม่เคยเห็นใครเป็นเศรษฐีแล้วเอาความสุขความเจริญมาอดโลกเขา เรายังไม่เคยเห็นในสามแดนโลกธาตุ ไม่เคยมี มีแต่ความทุกข์เหมือนกันหมด เพราะกิเลสครอบ หัวเศรษฐีอยู่นั้น กิเลสความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่ได้มามากขนาดไหน ความโลภ นั้นไม่พอนะ เราอย่าเข้าใจว่าเศรษฐีจะมีเมืองพอ เศรษฐีนั้นแหละมีความโลภมากยิ่งขึ้นกว่า คนทั้งหลาย แล้วโกรธก็โกรธมากเพราะอาศัยอำนาจเงินทองข้าวของมาก ยิ่งมียศแถมเข้าไปอีกด้วยแล้วก็เป็นไฟไปเลย เป็นมหายักษ์ ทำลายคนได้อย่างหน้าตาเฉย กิเลสตัวนี้มัน ตัวสำคัญมาก

เราอย่าเข้าใจว่าใครมั่งมีศรีสุขคนนั้นจะมีความสุข ไม่มีว่างั้นเลย เพราะสิ่งเหล่านี้ เป็นแร่ธาตุต่าง ๆ แม้แต่กระดาษที่เต็มเกลื่อนอยู่ถนนหนทางก็ไม่เห็นมีประโยชน์อะไร แต่ เสกว่าเป็นเงินเป็นทอง เป็นไอ้หลังลายเท่านั้นก็เป็นบ้าด้วยกันหมดเห็นไหมล่ะ นี่มันเป็น ขึ้นจากหัวใจมนุษย์ที่ผลิตขึ้นมาแล้วก็มาทำลายตัวเองถ้าไม่มีธรรมเข้าแยก อันนี้เป็น เครื่องใช้ นั่นธรรมนะ อันนี้เป็นเครื่องใช้ไม่ใช่ของจริง สถานที่บ้านเรือนก็เป็นเครื่องใช้ที่ อยู่อาศัยไม่ใช่ของจริง นั่น สมบัติเงินทองข้าวของ เช่น ไอ้หลังลายเป็นต้นก็เป็นเครื่องใช้ ไม่ใช่ของจริง

บรรดาท่านผู้มีสติปัญญาพิจารณากว้างขวางเห็นการณ์ไกล ท่านก็แยกเหล่านี้เห็นมา เป็นประโยชน์ในทางใด ๆ เช่น พิมพ์ธนบัตรซึ่งเป็นกระดาษนั่นแหละ ขึ้นมาเป็นเงิน เป็น ใบละ ๑๐ บาท ยี่สิบ ร้อย พัน อะไรก็แล้วแต่เออะ เรียกว่าไอ้หลังลาย ใช้ตามความจำเป็น ของมันที่พิมพ์ขึ้นมา ไม่ได้พิมพ์ขึ้นมาเพื่อให้หลงบ้ำกันอย่างไรเราทุกวันนี้ มันอดอยากอะไร ที่ไหนเมืองไทยเรา เมืองไหนก็ตามไม่เห็นอดอยาก แต่มันทำไมถึงดิ้นนัก มันอดอยากไอ้ หลังลายได้ไม่พอเข้าใจไหม ได้เท่าไรไม่พอไอ้หลังลาย นี่ละดิ้นกับไอ้หลังลายเวลานี้ โลก กำลังจะเป็นบ้ากัน กระดาษนั่นแหละ ไอ้หลังลายสมมุติขึ้นมาจะมาพันคอตัวเอง

เพราะฉะนั้นจึงต้องให้มีธรรม ว่านี่เครื่องอาศัย มีมากมีน้อยให้ธรรมเป็นผู้ควบคุม ดูแลรักษาจะไม่เดือดร้อนมากนะ แล้วจะมีความสุขความเจริญสะดวกสบาย เพราะธรรม

พาใช้พาจับพาจ่าย พาเก็บพารักษา จะไม่เดือดร้อนวุ่นวายเหมือนกิเลสพาเก็บพาใช้พา รักษา ถ้ากิเลสรักษามันตัวตระหนี่เข้าใจใหม่ กิเลสถ้าได้รักษาแล้วมันตัวตระหนี่เข้ากับใคร ไม่ได้เลย ตัวตระหนี่ ถ้าว่าใช้ก็แบบสุรุ่ยสุร่ายจนลืมนื้อลืมตัว มันไม่พอดี กิเลสพาใช้กิเลส พารักษา แล้วก็เดือดร้อนไปหมด ทีนี้เรื่องกิเลสต่อจากนั้นไป เช่น ความโกรธ ความเคียด แค้นหรือราคะตัณหา มันก็ไปตาม ๆ กัน ลุกลามไปเหมือนไฟได้เชื้อ สิ่งเหล่านี้มันเป็นไฟ อะไรผ่านไม่ได้มันจะเผาไปหมดเลย ไม่ได้เลือกว่าอะไรเป็นอะไร เผาได้ทั้งนั้นไฟ กิเลส เหล่านี้ก็เหมือนกันเผาได้ทั้งนั้น

ท่านจึงสอนให้อยู่ในความพอดี ดังพระพุทธเจ้าสอนฆราวาสเรานี้เหมาะสมอย่างยิ่ง แล้ว แต่มันฝืนออกนอกกลุ่มนอกทาง มันถึงเป็นหมากัดกันทุกหย่อมหญ้าเวลานี้ ผัวเดียวเมีย เดียว นั้น ท่านไม่ได้ตรัสนะว่าไม่ให้มีผัวมีเมีย ให้มีแต่อุปปีจจตา ให้มีความมักน้อย ให้มี เพียงผัวเดียวเมียเดียวนี้พอแล้วกับความจำเป็นที่โลกยังละมันไม่ได้คืออกามกิเลส ท่านให้อยู่ในระดับนี้จะเป็นความสุขด้วยทั่วหน้ากัน ทั้งเขาทั้งเราทั้งผัวทั้งเมีย ลูกเล็กเด็กแดง สกุล ต่าง ๆ ก็เป็นสกุลมีศีลมีธรรม มีศีลข้อที่ ๓ เป็นเครื่องรักษาเย็นทั่วหน้ากันไปหมด นี่พระ พุทธเจ้าก็สอนไว้แล้ว

ถ้าปฏิบัติตามนี้โลกจะเย็นไปหมดเลย สันเป็นสัน คมเป็นคม ออย่ามาก้าวก้าวว่าสัน เป็นคม คมเป็นสัน ผัวเป็นผัว เมียเป็นเมีย ผากเป็นผากตายต่อกันนี้เรียกว่าคมเป็นคม สัน เป็นสัน ไม่พลิกแพลงเป็นอย่างอื่น ทีนี้ก็เป็นความผาสุกเย็นใจ ถ้าพลิกเป็นร้อยสันพันคม โอ๊ย.ไม่ทราบมันจะมีกี่ผัวก็เมีย หมาสู้ไม่ได้เลย นี่ร้อนเป็นไฟ นี่เห็นไหมมันพลิกหลายสัน พันคม กิเลสเป็นอย่างนั้นเราก็ให้ปฏิบัติตามนี้ นี่ก็เป็นความสุข ท่านสอนฆราวาสท่านก็ สอนอยู่ในชั้นของฆราวาส ให้ปฏิบัติเป็นความสุขสำหรับความเป็นฆราวาสได้ สำหรับพระก็ เด็ดเลยขาดสะบั้นไปเลย ไม่เกี่ยวข้องกันกับอะไรทั้งนั้น ท่านสอนไว้อย่างนี้ เราอยู่ในชั้นของ ฆราวาสก็ขอให้พากันปฏิบัติให้พอดีทุกสิ่งทุกอย่าง อย่าลืมนื้อลืมตัว เวลาจะหลับ จะนอนถ้าไม่มีเวลาว่างจริง ๆ ไปที่ไหนก็ระลึกได้ ระลึกธรรมกับใจนี้ละ พุทโธ อัมโม สัง โฆ หรือความตาย ระลึกถึงตัวเป็นเครื่องเตือนสติปั๊บ ๆ นะ

คนเราจะเพลิดจะเพลิดขนาดไหน พอระลึกถึงความตายเท่านั้น มันจะเหมือนกับ เขยิบเบรกห้ามล้อ มันจะสะดุดก็รู้ตัว ความโลภก็ถอยตัว ความโกรธถอยตัว ราคะ ตัณหาถอยตัวเข้ามาไม่ลุกลามา นะ ถ้ามีธรรมเข้าเป็นเบรกห้ามล้อ ให้มีเสมอไปที่ไหนทำการ ทำงานระลึกถึงศีลถึงธรรมอยู่เสมอก็ดี นี่เป็นประจำสำหรับเราเป็นลูกชาวพุทธ จากนั้น

เวลาเรามีว่าง เช่นเวลาจะหลับจะนอน เราจะเข้าห้องพระไม่เข้าห้องพระก็ตาม เรื่องสังฆม
กิเลสอยู่ไหนมันสังฆมได้ เราสังฆมธรรมภายในใจของเรา อยู่ที่ไหนเราก็ทำได้เหมือนกัน

เอ้า ไหว้พระระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แล้วสวดมนต์เล็กน้อยตาม
กำลังของเรา จากนั้นให้ภาวนา ตั้งหน้าตั้งตาวิชาจิตตุดิจิต เวลานี้จะไม่ดูอะไรในโลกอันนี้
สมบัติเงินทองข้าวของ เรือนชาน บ้านช่องของเขาเราจะไม่ดู เราจะดูหัวใจ ใจนี้จะติดไป
ไหน นั่น เวลาจะนอนทำไมมันไม่ยอมนอน นี่เวลาจะเอาใจก็ต้องเป็นอย่างนั้น เวลานี้เราจะ
นอน ใจมันไม่ยอมนอน มันคิดปรุงเรื่องนั้นเรื่องนี่บังคับด้วยธรรม เอ้า ถ้ามันจะดันไปมาก
เอาค่าบริการกรรมตีเข้าไปเลย เอาค่าบริการกรรมเข้าไปไว้แล้ว เอาสติจับกับค่าบริการกรรม เอ้า จะ
นึกพุทโธ ธัมโม หรือสังโฆ หรือธรรมบทใดก็ได้ ให้จิตรู้อยู่กับค่าบริการกรรมนั้นมีสติควบคุม
บังคับไม่ให้ออก คิดมาตั้งแต่วันตื่นนอนจนกระทั่งปานนี้มันยังไม่อ้อมพ้อหรือ จะพาคิดเรื่อง
อรรถเรื่องธรรมแค่นี้คิดไม่ได้หรือ ชัดเจ้าของ นั่นซึ่งเรียกว่า เต็ดอย่างนี้เด็ดถูก บังคับ
เข้าไป

ที่นี้จิตมันจะติดขนาดไหนก็ตาม เมื่อถูกบังคับอย่างแรงอย่างนี้มันจะค่อยสงบตัวลง
มันอยากคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่มันสู้ความคิดในทางด้านธรรมะด้วยกำลังของใจและสติอัน
รุนแรงไม่ได้ ตกลงมันก็สงบ ที่นี้พอจิตสงบแล้วเราจะเห็นโทษแห่งความวุ่นวายของจิตที่
มันติดมันดันตันที่ เพราะเห็นคุณแห่งความสงบ ไม่มีอะไรกังวล นี่ก็ตันที่เหมือนกัน นี่ละ
การดูกิเลสดูธรรมให้ดูที่หัวใจ เราพิจารณาไป พอต่อไปแล้วก็ค่อยขยับเข้าไปเรื่อย สตินี้
อย่าว่าเป็นของเคยชินแล้วนะ ให้ตั้งอยู่เสมอ อย่าถือเป็นของเคยชินนะ ให้ตั้ง นี่ละเครื่อง
ปราบ เครื่องปราบมารคือสติ ตั้งให้ตี ปัญญาออกเป็นกาลเป็นเวลา ที่เราจะพิจารณาคิด
อ่านไตร่ตรองอะไรก็ให้คิดได้ในเวลาอันควร แต่เรื่องที่จะให้มีสติอยู่กับใจในขณะที่เรา
ต้องการค่าบริการกรรมภาวนานี้ ให้สติจับไม่ต้องคิดเรื่องอะไร ให้มีแต่ค่าบริการกรรมกับสติจ่อกัน

ความรู้นี้เมื่อมีผู้อารักขาคือสตรีกษาอยู่ ค่าบริการกรรมบีบเอาไว้ สติตีแนบเข้าไปอีก
แล้วจะค่อยสงบลง ๆ จากนั้นก็เย็นเลย พอมันรวมของมันเข้าไปเป็นอันเดียวแล้ว ที่นี้โลก
มันว่างไปหมดในขณะนั้นนะ เหมือนโลกไม่มีว่างไปหมด เหลือแต่ความแปลกประหลาด
อัศจรรย์สว่างไสวภายในจิตใจของตัวเอง จากการภาวนาของเรา จำให้ตึนะ ที่นี้พอมันถอน
ขึ้นมาแล้ว ความรู้สึกที่แปลกประหลาดอัศจรรย์ติดใจตลอดนะ ไม่ได้ถอน ไปทำการทำงาน
อะไรจิตมันประหวัด ๆ อยู่ที่ผลแปลกประหลาดอัศจรรย์ที่เราเคยทำมาแล้ว แม้จะผ่านไป
แล้วมันก็ไม่ลืมนี้ละมันติด ที่นี้ต่อไปความพากความเพียรเราก็ค่อยหนุนเข้าไป ๆ แล้ว
ความสงบเย็นใจยิ่งมากขึ้น ยิ่งเห็นภัยแห่งความวุ่นวายมากขึ้น ๆ นั่น

นี่ละตัดวัฏจักรที่เป็นพินเป็นไฟเผาไหม้หัวอกเราตลอดเวลา ด้วยความไม่มีสติ เพราะกิเลสลากไปไม่หยุดไม่ถอย ทีนี้รู้ขึ้นมาด้วยอำนาจแห่งธรรม บังคับให้หนัก เวลาหนัก ๆ เอ้า ตายก็ตายว่างั้นเลย อยู่ ไม่พ้นไปได้ กิเลสมันก็เป็นกำลังอันหนึ่ง ธรรมะก็เป็นกำลังอันหนึ่ง เมื่อกำลังทางไหนหนาแน่นกว่าแล้วทางนั้นจะชนะ เวลานี้มีแต่กำลังของกิเลสหนาแน่นตลอดเวลา ธรรมะแอบออกมาไม่ได้ถูกกิเลสตีหายไปเลย ๆ ทีนี้เวลาเราตั้งเข้ามาจริง ๆ แล้วจะเห็นคุณค่าของธรรมการฝึกทรมานตัวเองขึ้นในขณะนั้นเป็นความสงบเย็นใจ จากนั้นก็สว่างไสวแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นมา แล้วละเอียดเข้าไปอีก จนเต็มเหนี่ยวแล้ว นี้นั่นว่างไปหมดเลย ปล่อย คือจิตนี้ปล่อย จิตนี้ว่างจิตนี้ไม่คิดเพราะไม่มีอะไรผลักดันให้คิด อำนาจของธรรมบีบบังคับไว้หมด เมื่อมีแต่ธรรมครอบครองหรือรักษาจิตใจ ใจก็สว่างไสวมีแต่ความสงบเย็น ไม่เหมือนกิเลสเข้ามาบังคับนะ ต่างกัน นี่เราก็เห็นทั้งสองภาค ๆ นะ ต่อไปก็ค่อยก้าวขึ้นไป ๆ

เราเป็นฆราวาสขอให้ทำ เรื่องความสุขความทุกข์มันมีด้วยกันทั้งประชาชนฆราวาส ญาติโยมและพระเถรนั้นแหละ เพราะกิเลสอยู่ในหัวใจด้วยกัน บวชแล้วก็มีแต่หัวโล้น ๆ ดังที่พูดเมื่อเช้านี้ แม้แต่หมามันก็หัวโล้น ไปโกนให้โล้นมันก็โล้นละซี คนเรามันโกนเท่าไรก็ได้ฟาดจนหนังออกหมดยังเหลือแต่กะโหลกศีรษะมันก็ได้ แต่กิเลสไม่ถลอกปลอกเปลือกถ้าไม่ชำระมันไม่รักษาตัวให้ดี ถ้ารักษาตัวให้ดีโกนไม่โกนไม่เป็นไร สิ่งเหล่านี้มีอยู่ประจำอัฐภาพร่างกายของสัตว์ของบุคคลแต่ละประเภท โกนไม่โกนไม่สำคัญ โกนกิเลสตัวมันเก่ง ๆ นั้นนะ เอาตรงนี้ ฝึกหัดบังคับกันบ้างซิ

เราเป็นห่วงพี่น้องทั้งหลายนะ พูดนี้พูดอย่างจริงจัง เราไม่มีสงสัยในธรรมพระพุทธเจ้าตั้งแต่เริ่มปฏิบัติมา มีดดำกำตาจนไม่มีราคำราคาหมาตราคาในเจ้าของก็เห็นประจักษ์ในเจ้าของ แต่เพราะการฟัดไม่หยุดไม่ถอยก็ค่อยงอกเงยขึ้นมา ๆ จนกระทั่งเอาสุดยอดมา ได้มาพูดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง พูดหาความสงสัยไม่ได้เลยในธรรมพระพุทธเจ้า ยกให้เป็นศาสดาองค์เอกตันทีเลย ไม่เห็นองค์ศาสดาก็ตาม ธรรมนี้แลคือศาสดา พระรูปร่างพระโฉมพระสรีระนั้นเหมือนเรา ๆ ท่าน ๆ เป็นสมมุติ แต่ธรรมอัศจรรย์ที่รับรู้ได้เห็นประจักษ์ใจตัวเอง นั้นแลคือศาสดาแท้ คือธรรมแท้ หรือธรรมธาตุ ขอให้ปฏิบัติจะเข้าถึงจุดนั้น ท่านบอกไว้ว่าใครเห็นธรรมผู้นั้นเห็นเราตถาคต นี่ละเห็นตถาคตแท้คือเห็นธรรมในใจ ไม่ต้องไปหาพระพุทธเจ้าแหละ ประจักษ์อยู่ที่ไหน ไปอยู่ที่ไหนก็มีศาสดาประจำตัว ๆ นี่ละการปฏิบัติตัวเอง อย่าปล่อยอย่างวางจนเกินไป

เวลานี้กิเลสมันเต็มบ้านเต็มเมือง เฉพาะชาวพุทธเรานี้มีตั้งแต่ชวนขวยเข้ามา ริงเต้นแผ่นกระโดด กว้านเข้ามา เอาฟืนเอาไฟซึ่งเป็นกลมายาของกิเลส เอามาเผาเราทั่วบ้านทั่วเมือง เด็กก็เสียไปตามเด็ก ผู้ใหญ่เสียไปตามผู้ใหญ่ เพราะต่างคนต่างไปลากไปเข็นมันเข้ามาเผาตัวเอง เด็กเกิดมาเล็ก ๆ ก็หาเครื่องให้เด็กมีความสุขความสบาย พ่อแม่จะได้ทำการงานบ้าง ถ้าไม่ได้เห็นเด็กคนอื่นเขาได้ เด็กของเรากร้องห่มร้องไห้ก็ไปหามา ตั้งแต่เครื่องเล่นของเด็กจนกระทั่งจักรยานเล็ก ๆ น้อย ๆ ต่อไปก็มอเตอร์ไซด์ เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็จะมีขึ้นเรื่อย ๆ นี่มันเครื่องเสริมไปเรื่อย ๆ แล้วใหญ่ขึ้นไปเท่าไรก็ยิ่งแผลงฤทธิ์ขึ้นไปใช้ใหม่ละ

พาดขึ้นรถยนต์ เครื่องยนต์กลไกบ้านหนึ่ง ๆ มีก็คันก็ไม่รู้รถ มันจะซื้อมาเผาหัวมันอะไรเราก็ไม่รู้นะ หลวงตาก็มีรถ สิ่งเหล่านี้ก็เผาหัวหลวงตา แต่เราไม่ได้เอา นี่เขาขโมยซื้อมาให้เราต่างหาก ที่เอามาให้เรา เราไม่เคยเอา ปิดตลอด บอกว่าเราไม่ได้บวชมหาภรรยาเลย ว่าอย่างนี้แล้วเขาก็ฟังแต่เขาไม่ตอบ แต่เขาด้อมไปเอามา นี่เต็มอยู่เห็นไหม ซื้อมา ๆ เวลาจะไปไหนจับหลวงตาบวชโยนขึ้นใส่รถแล้วก็ไป ตกลงเราก็เป็นขอรชุงไปกับรถของเขาที่ห้ามเขาพ่อ ๆ นั้นแหละ เข้าใจไหม นี่มันเครื่องยุ่งเหยิงก่อกวนนี้มากขึ้นทุกวัน ๆ จนอ่อนใจเราพูดจริง ๆ นะ เรามองไปไหนมันเห็นหมด มันอ่อนใจ มีแต่เรื่องอำนาจของกิเลสมันจุดมันลากอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าเด็กไม่ว่าผู้ใหญ่ทุกแห่งทุกหนตำบล หมู่บ้าน บ้านนอกในเมือง ไม่มีเว้นที่กิเลสจะเข้าไปแทรกไปซึม อย่างน้อยแทรกซึม มากกว่านั้นตีแตกกระจาย ๆ ไปหมด โลกมันถึงได้ร้อน ดิ้นไปตามกิเลสร้อนทั้งนั้น แต่ดิ้นตามธรรมไม่ร้อน ดิ้นหนักเท่าไร ยิ่งสงบเย็นลง ๆ

การปฏิบัติจิตก็ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่ต้น จนกระทั่งหายสงสัยทุกอย่างในธรรมพระพุทธเจ้า เราหายสงสัยหมด ทั้งธรรมชาติทั้งกระแสของธรรม กิ่งก้านสาขาคอกใบของธรรมที่จะควรรู้ควรเห็นในสิ่งใด ตามนิสสัยวาสนาของเรา ถึงตัวเท่าหนูมันก็มีความรู้เท่าหนู ตัวเท่าช้างมีความรู้เท่าช้าง อย่างพระพุทธเจ้าเหมือนราชสีห์ ก็เต็มเหนี่ยวของพระองค์ที่ทรงพระอำนาจเป็นราชสีห์ เราเป็นหนูเราก็ไม่สงสัยตามภูมิของเรา นี่ละเอามาเป็นเครื่องยืนยันกันระหว่างราชสีห์กับหนู ที่มายืนยันกันเป็นเครื่องยอมรับคืออะไร ราชสีห์ก็ตาใหญ่ หนูก็ตาเล็ก มันก็เห็นด้วยกัน ตาหนูก็เห็นสิ่งที่หนูจะเห็น ตาราชสีห์ก็เป็นสิ่งที่ราชสีห์จะเห็น ทีนี้ก็ค้ำกันไม่ได้เพราะต่างคนต่างเห็น นี่ละธรรมพระพุทธเจ้าถึงจะลึกซึ่งขนาดไหน ๆ ตามภูมิของศาสตราและภูมิของสาวก แต่แล้วเอามายืนยันกันได้เลย หาที่ค้ำกันไม่ได้ นี่ละธรรมพระพุทธ

เจ้า ใครรู้เข้าแล้วไม่ต้องถามกัน ๆ รู้มากรู้น้อยเป็นความพอดี ๆ กับเจ้าของ ยอมรับด้วยกันทั้งนั้น

ขอให้ท่านทั้งหลายยับยั้งตัวเองบ้างนะ อย่าเพลิดเพลिनจนเกินเนื้อเกินตัว มันจะแหลกหมดในวงพุทธศาสนาของเรา ทั้ง ๆ ที่พุทธศาสนามีอยู่แต่ไม่มีใครสนใจ มีหน้าซ้ำ การปฏิบัติเรื่องศีลเรื่องธรรมความดีงามทั้งหลายไม่ว่าฆราวาสและพระ มันโจมตีกันแหลกหมด ก็มีแต่กิเลสตัวลามกจกเปรต ตัวมหากัณฑ์ต่อชาติต่อศาสนานั้นแหละมันเที่ยวโจมตีลูกลามอยู่ทุกแห่งทุกหนเป็นของดีเมื่อไหร่ มีอยู่ทุกแห่งทุกหนนะ นี่น่าสลดสังเวชมากอันนี้เอง ให้พี่น้องทั้งหลายจำเอา ให้ปฏิบัติให้ดี ไม่มีอะไรเลิศยิ่งกว่าใจที่พ้นจากกิเลสโดยประการทั้งปวงแล้วเลิศตลอดเวลา นิพพานเที่ยงก็คือธรรมชาตินี้ ใจที่เป็นธรรมชาติล้วน ๆ แล้วนั้นแหละเรียกว่านิพพานเที่ยง กาล สถานที่ เวลาเวลาไม่มี คือ อดีต อนาคต ปัจจุบัน ไม่มี สิ่งเหล่านี้เป็นสมมุติปิดออกหมด เหลือแต่คำว่าพอหรือเที่ยงอย่างเดียว

แล้วท่านจะไปกังวลอะไรการเกิดการตาย การแบกหามความทุกข์ความทรมานอย่างอดีตที่เคยเป็นมา อนาคตจะแบกต่อไปอีกสำหรับคนมีกิเลส ท่านไม่มีท่านจะแบกอะไร นั่นแหละตรงนั้นตรงสำคัญ เมื่อมันจำเข้าในหัวใจ หมดอดีต อนาคต อะไร ๆ มันก็พออยู่ในหัวใจหมด นี่อำนาจแห่งการปฏิบัติความดีของเรา อุตส่าห์พยายามมากน้อยจะเป็นความดีขึ้นมาแก่ตัวเองนั่นแหละ ไม่เป็นความดีแก่ผู้ใด เราต้องฝึกเราเป็นผู้รับผิดชอบ เรา ความทุกข์มากน้อยเราเป็นผู้รับเคราะห์กรรมเอง เพราะการกระทำของเรา ที่นี้ความดีก็เราจะเป็นผู้อุตส่าห์พยายามบิบบิ้นให้เป็นความดีสำหรับส่งเสริมเรานะ จำให้ดี เอาละวันนี้เท่านั้นพอ โอ้ เหนื่อย วันนี้หมุนไปทางด้านธรรมะบ้าง วันไหนก็มีแต่ชาติบ้านเมือง ๆ ยุ่งไปหมด วันนี้เอาพวกเราบ้าง

เมื่อวานนี้วันที่ ๖ ทองคำที่เขามาถวายเป็นธรรมทานนี้ได้ ๓ บาท ๙๔ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๒๖๐ ดอลลาร์ ถ้าทองคำเงินเราไม่ได้บอกในนี้ละ เงินเป็นก็กองก็ตามไม่ได้นับ ถ้าทองคำเขาถวายธรรมดาปกติ ๆ ได้ก็บาทก็กิโลก็บอกในนี้ อย่างเมื่อวานนี้ได้ ๓ บาท ๙๔ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๒๖๐ ดอลลาร์ รวมทองคำที่ได้แล้วทั้งหมด ๕,๓๘๓ กิโล ทั้งที่หลอมแล้วและยังไม่ได้หลอม แต่ที่เราจะมอบครั้งต่อไป ๕๐๐ กิโลนี้ เราได้สั่งทางโรงหลอมเรียบร้อยแล้ว ให้จัดให้พอ ๕๐๐ กิโลเลย เราจึงจะหาเงินและทองคำรวบรวมเข้าไป แล้วเอาไปบวกลบกันกับอันนั้น ถ้าขาดเท่าไรเราก็ทำใหม่เพิ่มให้ได้ตามจำนวน ๕๐๐ กิโลที่โรงหลอมจัดไว้ให้เราแล้ว ถ้าเหลือเท่าไรก็เป็นอันว่าเหลือ เราก็เพื่อข้างหน้า อย่างเงินกองกฐินนี้มีจำนวนเท่าไร

เราจะถือเอาทองคำ ๕๐๐ กิโลนี้เป็นประมาณ ถ้าทางนี้พอแล้ว เราก็จะพักเงินจำนวนนี้ไว้ เพื่อซื้อทองคำในงวดต่อไป ซึ่งจะมอบเช่นเดียวกันอีกว่าต้องให้ได้ ๕๐๐ กิโลเหมือนกัน

เราจะมอบเป็นระยะ ๆ อันนี้ ๕๐๐ กิโล ๆ เป็น ๑ ตัน จะไม่มอบต่ำกว่านั้น นี่เราก็ประกาศไว้เรียบร้อยแล้ว กรุณาทราบตามนี้ เงินของเราที่มีมากน้อยเราเข้านั้นไว้ แล้วเอามาพิจารณากันว่าขาดเหลือเท่าไรกับทองคำ ๕๐๐ กิโลนั้น ถ้ามันเหลือแล้วเราก็ไม่ไปรบกวนกองกฐิน ถ้ามันไม่เหลือเท่าไรก็ออกมา ๆ กรุณาทราบตามนี้

โยม หลวงตาเจ้าคะ ลูกขอถามนิดหนึ่งเจ้าคะ หลวงตาไปถูกอะไรมา ลึกมาก

หลวงตา มันเป็นบ้ำอะไร มาถามอย่างนี้ มรรคผลนิพพานมีอยู่ในหัวใจสอนบ้าง ๆ มันไม่สนใจ มาสนใจอะไรประสาอันนี้ มันวิเศษวิโสอะไร มาถามหลายปากแล้วนะ เดี่ยวตีปากเอานะ อย่าว่าไม่บอก รีบไปถ้าไม่ยากปากแตกให้รีบไป เดี่ยวนี้มันก็แตกแล้ว ถ้าพาดเข้าไปอีกเดี๋ยวแตกอีกนะ ไป

โยม ห่วงจริง ๆ ห่วงหลวงตามาก

หลวงตา อะไร

โยม เขาบอกว่าเขาห่วงหลวงตามาก แต่หลวงตาสอนให้เขาห่วงตัวเองก่อน

หลวงตา ห่วงอะไร ก็สอนแล้วทุกอย่างมาห่วงอะไรหลวงตา เมื่อเขานี้กินไม่ทราบเท่าไรหมดตั้งบาตร เหลือกก็แจกลูกศิษย์ไปอีก เข้าใจหรือ แล้วมาห่วงอะไรอีก หรือจะให้กินทั้งข้าวเย็นอีกด้วยหรือ มันบ้ำแล้วนะ ลูกศิษย์หลวงตาบ้วนี้ เอาละพอเสียก่อน ได้กับเขาไหมวันนี้ เอาชะอันนี้ให้ ดูอย่างແหลกเลยให้รางวัล

โยม หนูตกใจหมดเลย ก็หลวงตาดู ลูกศิษย์เขาเป็นห่วงหลวงตากลัวจะเจ็บเขาก็ถาม เขาร้องให้เห็นไหมละ หลวงตาหนูถวาย ๕๐๐ วันนี่

หลวงตา โอ้ ลงใส่หมัดนี้เลยนะ เอ้า พอใจ มันก็ไปสะเปะสะปะตะโน้นตะนี่ยไปเรื่อย ไม่ได้สนใจแหละ

พระบางองค์ท่านภาวนา ขรवासก็ เป็น ในปี ๔๕ หรืออะไร ที่พระหะขึ้นไปมี พระท่านนั่งภาวนานี้ ตัวท่านลอยขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าปล่อยก็ลอยขึ้นเรื่อยเลย ขรवासก็มี เพราะจิตไม่มีเพศว่าหญิงว่าชาย สมควรที่จะเป็นได้ยังไงตามนิสัยของตนก็เป็นได้ อย่างนี้ขรवासก็เป็น พระก็เป็น เรียกว่าเป็นได้ทั้งสอง นั่งภาวนาตัวมันเบาขึ้น ๆ ขึ้นเลย นี่ละอำนาจจิตดูซิ แต่ก่อนแบกร่างนี้จะ เป็นจะตายหนัก พอ นั่งภาวนาเข้าไป จิตมันรวมพลังอะไร ขึ้นเบาหวิว ๆ แล้วขึ้นเลย พระปัจจุบันนี้นะ

พระท่านตัวท่านลอยขึ้นไป ถ้าปล่อยแล้วก็ขึ้นเรื่อยท่านว่า ปล่อยเท่าไรก็ขึ้นเรื่อย แต่ไม่ใช่เรื่องละกิเลส จึงไม่มีใครจะพูดและสนใจอะไรกันนักหนา ยิ่งกว่าการแก้กิเลส ด้วยการภาวนา อันนี้สำคัญมาก อันนี้เป็นไปตามนิสัยเฉย ๆ เราก็เขียนไว้ในประวัติหลวงปู่เสาร์ ประวัติหลวงปู่มั่นนั่นแหละ แต่ไปเอาเรื่องของหลวงปู่เสาร์มา มีในประวัตินะ ที่แรกท่านนั่งภาวนาแล้วตัวค่อยเบาขึ้น ๆ เป็นทีแรกท่านว่า เบาขึ้น ๆ เอ๊ นี่ทำไมมันเหมือนตัวเราลอยขึ้นนะ ท่านก็เลยลืมตาขึ้นมา มันขึ้นแล้ว พอลืมตาขึ้นมาพอรู้ตัวว่าตัวลอยขึ้นเท่านั้น จิตมันไม่เป็นสมาธิ มันไม่เบาชิ พอรู้ตัวแล้วก็ตกตุ้มลงมา โอ๊ย.เจ็บเอาอยู่ตั้งหลายวัน จากนั้นมาพอภาวนาแล้วมันเริ่มขึ้นท่านรู้ เอ้า ปล่อยมันขึ้น ๆ

เวลาท่านค่อยชำเลื่องออกมาดู ท่านรั้งจิตเอาไว้ไม่ให้จิตลอยออกมา ถ้าจิตลอยออกมา มันหนัก มันตก จิตพอรู้ข้างนอกแล้วจิตรั้งเอาไว้มันก็เลยทรงระดับไว้ ที่จะให้อยู่ก็อยู่ ที่จะให้ขึ้นกำหนดมันก็ขึ้น ที่ลดลงพอลอยจิตมันก็ลง ต่อไปท่านก็เลยทดลองดูเรื่อยจนกระทั่งท่านเอาไม้ไปเหน็บไว้บนหลังคา พอขึ้นไป ๆ เอาไม้ไปเหน็บไว้ก่อนนะ แล้วมานั่งภาวนา พอมันขึ้นไป ๆ หัวจรดกับหญ้า เอ้า ทีนี้ถึงแล้ว ท่านก็ค่อยเอามือจับ รั้งจิตไว้ นะ มันขึ้นมันตก คือกำหนดจิตรั้งเอาไว้ให้มันมีความเบาอยู่ตลอด ถ้าไม่รั้งมันหนักมันตกเลย ท่านได้อันนั้นลงมาท่านก็ดู คือเพื่อเอาหลักฐานพยานยืนยันอย่างชัดเจนหายสงสัย ว่าอย่างนั้นนะ ทุกวันนี้ก็มีพระท่านเป็น

โยมอินโคนีเซีย เติงจกรรมตัวลอย

หลวงตา มันเป็นได้คือจิตนี้ อันนี้มันตามแต่จริตนิสัยของใครจะให้เป็นทุกรายไม่ได้ นะ มันขึ้นอยู่กับจริตนิสัยผู้ที่ควรจะลอยได้ห้ามไม่อยู่ ลอยได้ เพราะฉะนั้นท่านถึงได้แยกเป็นคนละประเภท ๆ ความเป็นในจิตของคน จริตนิสัยไม่เหมือนกัน ท่านก็บอกแล้ว แต่ความบริสุทธิ์นั้นเหมือนกันหมด เสมอกันเลย ส่วนนิสัยวาสนาลึกตื้นหยาบละเอียด กว้างขวางหรืออะไรนี้เป็นไปตามนิสัย ท่านก็บอกไว้แล้วก็ไม่มีอะไรสงสัย มันเหาะเหอ

โยมอินโคนีเซีย เวลานั่ง

หลวงตา เอ้า มันเป็นก็ช่างหัวมัน ให้จิตมันอยู่ข้างใน ไม่ให้มันออก เราห้ามได้ไหม ละ คือไม่ให้มันขึ้นไม่ให้มันลง ให้ความรู้อยู่กับนี้ ถูกต้อง สิ่งเหล่านั้นยังไม่จำเป็นเวลานี้ คือการเป็น อย่างหนึ่งเวลาจิตมันสงบเข้าไปมันออกรู้มันรู้มันออกไปได้นะ เวลาฝึกหัดเบื้องต้นครูบาอาจารย์ท่านถึงห้ามไม่ให้ออก ก็มันเหมือนเด็ก คือเด็กออกจากบ้านไปนี่ ออกได้แต่เข้าบ้านไม่ถูก เด็กไปเที่ยวแฟนพ่านไปแล้วมันออกไปได้แต่เข้าบ้านไม่ถูก จิตนี้ กำลังเป็นเด็กอยู่ในวัยนี้มันออกรู้ได้ ๆ แต่เวลาจะย้อนเข้ามาย้อนไม่ถูก นี่ละมันเสียได้ จึง

ห้ามไว้ก่อนยังไม่ให้ออก จนกว่าว่ามันเป็นหลายครั้งหลายหนรู้จักวิธีเข้า รู้จักกิริยาอาการของจิต รู้จักวิธีปฏิบัติรักษาแล้วก็ออก ๆ เป็นระยะ ๆ ต่อไปนั้นปล่อยเลย ออกไหนได้กลับมาเหมือนเราออกจากบ้านเรา ไปไหนไปได้ เรากลับบ้านของเราได้ใช้ไหมผู้ใหญ่ ไม่เหมือนเด็ก ถ้าเด็กแล้วออกได้เข้าไม่ถูก มันติดกัน

โยมอินโดนีเซีย หลวงตาคะ เวลานั่งสว่างออก

หลวงตา สว่างข้างมัน กระแสของจิตทั้งนั้นมันออกเหล่านี้นะ มันออกก็ออก แล้วให้ย้อนเข้ามาให้มันสว่างอยู่ภายใน สว่างข้างนอกสู้สว่างภายในไม่ได้ สว่างภายในเมื่อมันสว่างเต็มที่แล้ว กำหนดดูสกลกายนี้มันจะเห็นไปหมด ให้ย้อนเข้ามาสว่างข้างในนะ

โยมอินโดนีเซีย หลับตาอยู่ที่สว่างเจ้าคะ

หลวงตา นั่นแหละ สว่างให้สว่างเข้ามาข้างใน ให้มันเข้ามาข้างใน คือไม่ให้ออกข้างนอก ไม่ให้มันสว่างไปทางโน้นทางนี้ ให้สว่างเข้ามาข้างใน ให้สว่างอยู่ภายใน จากนั้นสว่างดูอวัยวะของตัวเองดูเนื้อดูหนัง ดูตับ ไต ไส้ พุง สว่างเข้ามาให้มันดูตรงนี้ อันนี้เป็นวิธีดูแก๊กิเลส ดูอันนั้นส่วนมากมักจะเพลिनและทำให้เสียได้ ไม่อยากให้ดูข้างนอก ให้ดูข้างในเอาละนะ เข้าใจแล้วหรือ

โยม เวลานั่งแบบนี้ วิญญาณ กับเวทนาหายไปหมด (ความรู้สึกว่าตัวหายเจ้าคะ)

หลวงตา ตัวหายก็หายไป แต่ใจมันไม่หาย มันหายแต่อาการของจิตไปสำคัญว่าอันนั้นหายอันนี้หาย ตัวของตัวอยู่นี้ไม่หายเข้าใจแล้วหรือ

โยมอินโดนีเซีย วิญญาณกับเวทนาหาย

หลวงตา มันจะหายข้างหัวมัน ให้มันรู้อยู่ที่จิต อะไรหายข้างมัน แม้แต่เวลาจิตมันรวมเต็มที่ของมันแล้วมันจะหายหมดเลย อะไรทุกอย่างไม่มี รู้สึกอยู่ตั้งแต่เพียงความรู้สึกอันนั้น แต่ไม่รู้ว่าจะอยู่สูงอยู่ต่ำ ไม่กำหนด เป็นเฉพาะปล่อยหมดอันนี้ เข้าใจหรือที่พูดนี้ ให้ภาวนาอย่างนั้นนะ อย่าด่วนให้ออก สว่างให้มันสว่างอยู่ภายใน สว่างอยู่ในตัวของเรา เมื่อมันสว่างอย่างนั้นแล้วดูต่าง ๆ แล้วมันจะจำขึ้นมา ข้างนอกยังไม่ดี มันสว่างนอกทำให้เราเพลिनแล้วผิดไปได้ แต่ความสว่างให้อยู่ภายในนี้ยังงี้ก็ไม่ผิด ถึงไม่ออกใช้อะไรก็ไม่ผิด ถ้ายังออกใช้พิจารณานี้ก็ยิ่งกระจ่างแจ้งขึ้นมา เข้าใจหรือเปล่าที่พูดนี้ เอ้าจับเอาไว้

เราอยากให้เราให้เห็นเรื่องจิต อะไรจะอัศจรรย์ยิ่งกว่าจิตไม่มี พูดอย่างชัดเจนเลย ยันได้เลย อะไรที่จะเลิศยิ่งกว่าจิตนี้ไม่มีในโลกอันนี้ คือจิตนี้เป็นธรรม ธรรมเป็นจิตล้วน ๆ แล้วเลิกไปเลยเชียวะ ไม่มีอะไรเทียบได้เลย ดังที่ว่าถึงขยะ ๆ ถึงขยะนี้มี ๒ ประเภท คือถึงขยะอันหนึ่ง ทั้งร่างกายและจิตใจที่มีกิเลสเรียกว่าถึงขยะ ทั้งสัตว์ทั้งบุคคล นี่อันหนึ่ง แยก

ออกไปเป็นจิต จิตมีกิเลส เรียกว่าจิตนี้ถึงขยะ ร่างกายเป็นสภาพของเขา จะว่าถึงไม่ถึงเขา ไม่มีปัญหาอะไรแหละ ว่าก็หมายถึงจิตเพื่อให้รู้ตัวต่างหาก น้ำมันเป็น ๒ ชั้น ๆ เออ วันนี้ สายแล้วไม่เอามากแหละ ถ้าพูดไปอีกเดี๋ยวมันจะลามปามอีก เอาละเลิก

อ่านธรรมะหลวงตาวันต่อวัน ได้ที่ www.luangta.com